

U 102/2022 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla annetun direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 8 päivänä joulukuuta 2022 tekemä ehdotus neuvoston direktiiviksi hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla annetun direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta, COM(2022) 707 final, ja ehdotuksesta laadittu muistio.

Direktiiviehdotuksen suomen- tai ruotsinkielinen käännös ei ole vielä valmistunut ja tästä johtuen direktiiviehdotus lähetetään tiedoksi englanninkielisenä versiona. Komission antamien tietojen mukaan käännösten on tarkoitus valmistua tammikuun 2023 loppupuolella.

Helsingissä 19.1.2023

Valtiovarainministeri Annika Saarikko

Neuvotteleva virkamies Harri Joiniemi

**EHDOTUS NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI HALLINNOLLISESTA YHTEISTYÖSTÄ
VEROTUKSEN ALALLA ANNETUN DIREKTIIVIN 2011/16/EU MUUTTAMISESTA****1 Ehdotuksen tausta ja tavoitteet**

Euroopan komissio antoi 8 päivänä joulukuuta 2022 ehdotuksen neuvoston direktiiviksi hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla annetun direktiivin 2011/16/EU, jäljempänä *virka-apudirektiivi*, muuttamisesta (COM(2022) 707).

Ehdotuksen tavoitteena on varmistaa sisämarkkinoiden oikeudenmukaista ja tehokasta toimintaa lisäämällä yleistä verotuksen läpinäkyvyyttä kryptovarojen alalla, mikä toisi hyötyjä sekä veroviranomaisille että palveluntarjoajille. Ehdotus varmistaisi tasapuoliset edellytykset kaikkialla EU:ssa sen edellyttäessä kryptovarapalvelun tarjoajien raportoivan jäsenvaltioille direktiivin edellyttämät tiedot kryptovaratapahtumista. Ehdotuksella pyritään myös turvaamaan jäsenvaltioiden verotulojen kertymistä laajentamalla ja selkiyttämällä hallinnollista yhteistyötä koskevia säännöksiä. Ehdotettujen säännösten tavoitteena on erityisesti parantaa jäsenvaltioiden kykyä havaita ja torjua veropetoksia, verovilppiä ja veronkiertoa sekä tehostaa verohallintojen tehtävienhoitoa, kun verohallinnoille merkityksellisten tietojen saatavuus paranisi. Lisäksi säännösten odotetaan ehkäisevän velvoitteiden noudattamatta jättämistä.

Komission mukaan vaihtoehtoisten maksu- ja sijoitustapojen, kuten kryptovarojen ja sähköisen rahan, ilmaantuminen markkinoille uhkaa heikentää verotuksen läpinäkyvyydessä viime vuosina saavutettua edistystä. Tämä muodostaa huomattavaa veronkierron riskiä. Näin ollen komissio sitoutui tiedonannossaan, joka koskee oikeudenmukaista ja yksinkertaista verotusta koskevaa toimintasuunnitelmaa elpymisstrategian tueksi, päivittämään virka-apudirektiiviä laajentamalla sen soveltamisalan kehittyvään talouteen ja vahvistamalla hallinnollisen yhteistyön kehystä¹.

Komission työn tueksi EU:n neuvosto (Ecofin) antoi 27 päivänä marraskuuta 2020 päätelmät oikeudenmukaisesta ja tehokkaasta verotuksesta elpymisen aikoina, digitalisaatioon liittyvistä verohaasteista ja veroalan hyvästä hallintotavassa EU:ssa ja sen ulkopuolella².

Euroopan parlamentti hyväksyi 10 päivänä maaliskuuta 2022 päätöslauselman suosituksista komissiolle elpymisstrategiaa tukevasta oikeudenmukaisesta ja yksinkertaisesta verotuksesta. Päätöslauselmassa suhtaudutaan myönteisesti komission toimintasuunnitelmaan ja tuetaan sen perusteellista täytäntöönpanoa. Euroopan parlamentti kehotti komissiota erityisesti laajentamaan automaattista tietojenvaihtoa muihin tulo- ja omaisuusluokkiin, kuten kryptovaroihin.

Virka-apudirektiivin tarkistuksessa ehdotetaan muutoksia tietojenvaihtoa ja hallinnollista yhteistyötä koskeviin nykyisiin säännöksiin. Siinä lisäksi ehdotetaan direktiivin soveltamisalaa laajennettavaksi siten, että sen piiriin kuuluu myös kryptovarapalvelun tarjoajien ilmoittamia

¹ COM (2020) 312 final

² Asiakirja 13350/20, FISC 226

tietoja koskeva pakollinen automaattinen tietojenvaihto. Komissio katsoo, että direktiiviehdotusta olisi tarkasteltava ottaen huomioon OECD:n rinnakkainen työ kryptovarojen raportointia ja tietojenvaihtoa koskevaksi raportointikehykseksi sekä finanssilitietojen vaihtoa koskevan Common Reporting Standardin (CRS) soveltamisalan laajentamiseksi kattamaan sähköisen rahan. OECD:n raportointikehyks ja laajennus hyväksyttiin elokuussa vuonna 2022³. G20-ryhmä suhtautui raportointikehykseen ja laajennukseen myönteisesti⁴.

Virka-apudirektiivillä säädetään EU-jäsenvaltioiden välisestä yhteistyöstä verotuksen alalla. Direktiivin mukaiset yhteistyötavat ovat virkamiesten läsnäolo toisen jäsenvaltion hallintovirastossa ja osallistuminen hallinnollisiin tutkimuksiin, samanaikaiset tarkastukset, yhteistarkastukset, asiakirjojen tiedoksianto, palaute sekä tiedonvaihto, joka voi perustua pyyntöön tai olla oma-aloitteista tai pakollista automaattista tiedonvaihtoa.

Automaattisen tiedonvaihdon piiriin kuuluvat eräät erikseen mainitut tulo- ja pääomalajit. Lisäksi pakolliseen automaattiseen tietojenvaihtoon kuuluu finanssibilejä koskevat tiedot, tiedot rajat ylittäviä tilanteita varten annettavista ennakkopäätöksistä ja ennakkohinnoittelusopimuksesta, verotuksen maakohtaisen raportin tiedot, raportoitavat rajat ylittävät järjestelyt sekä tiedot digitaalisilla alustoilla tapahtuneesta myynti- ja vuokraustoiminnasta. Direktiivin lisäksi viranomaisten välinen yhteistyö verotuksen alalla voi perustua valtioiden välillä sovellettaviin tulo- ja verosopimuksiin, perintöverosopimuksiin tai erillisiin virka-apusopimuksiin taikka Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) jäsenmaiden väliseen yleissopimukseen veroasioissa annettavasta keskinäisestä virka-avusta (SopS 21/1995 ja SopS 40/2011).

Virka-apudirektiivi koskee kaiken tyyppisiä veroja pois lukien arvonlisävero, tulli ja valmistevero, joita varten on erilliset yhteistyötä koskevat EU-säännökset. Direktiivi ei koske myöskään pakollisia sosiaaliturvamaksuja ja eräitä muita maksuja.

Virka-apudirektiivi on saatettu kansallisesti voimaan lailla hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta (185/2013). Lakia on myöhemmin muutettu johtuen direktiiviin tehdyistä muutoksista. Myöhemmät muutokset on saatettu voimaan laeilla 30.12.2015/1703, 29.12.2016/1488, 14.12.2017/881, 23.11.2018/960, 30.12.2019/1561 ja 29.12.2022/1271. Lisäksi eri säädöksiin on lisätty näiden direktiivimuutosten täytäntöönpanon ja soveltamisen kannalta tarpeellisia asia-sisältöisiä säännöksiä sekä säädetty erillinen laki raportoitavista järjestelyistä verotuksen alalla (1559/2019) ja laki digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla (1267/2022).

2 Ehdotuksen perustelut ja pääasiallinen sisältö

2.1 Ehdotuksen perustelut

EU on viime vuosina keskittynyt torjumaan veropetoksia, verovilppiä ja veronkiertoa sekä lisäämään avoimuutta. Merkittäviä parannuksia on tehty erityisesti tietojenvaihdon alalla teke-

³ OECD (2022), Crypto-Asset Reporting Framework and Amendments to the Common Reporting Standard, OECD, Paris

⁴ G20 Bali Leaders' Declaration of 15-16 November 2022

mällä lukuisia muutoksia virka-apudirektiiviin. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa⁵ ja Euroopan parlamentin päätöslauselmassa⁶ tuotiin kuitenkin esiin direktiivin tehottomuutta joiltakin osin ja tarvetta tehdä direktiivin useaan osa-alueeseen parannuksia. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa ongelmallisena pidettiin erityisesti sellaisten sääntöjen puuttumista, jotka kattaisivat sähköisen rahan ja digitaalisen keskuspankkirahan sekä varakkaita yksityishenkilöitä koskevat rajat ylittäviä tilanteita varten annettavat ennakkopäätökset. Erityiskertomuksessa nostettiin esiin myös selkeyden puute vaatimustenmukaisuuden tarkastamista koskevissa toimenpiteissä.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin totesi erityiskertomuksessaan, että kryptovaluutat jäävät tietojenvaihdon soveltamisalan ulkopuolelle. Jos verovelvollisella on rahaa sähköisinä kryptovaluuttoina, salkunhoitopalveluita tällaiselle asiakkaalle tarjoava alusta tai muu sähköinen palveluntarjoaja ei ole velvollinen ilmoittamaan veroviranomaisille tietoja kyseisistä summista tai saaduista voitoista. Näin ollen tällaisten sähköisten välineiden hallussa olevat varat jäävät suu- relta osin verottamatta.

Tietojenvaihdon ja hallinnollisen yhteistyön kehittämiseksi on edellä mainituista syistä selkeä tarve. Olemassa olevien sääntöjen tiukentamisen lisäksi on tarpeen laajentaa hallinnollista yhteistyötä uusille aloille. Kryptovarojen koko ajan lisääntyvä käyttö sijoitustarkoituksessa ja alan nopea kehitys tuovat haasteita. Hallinnollisen yhteistyön laajentaminen helpottaisi ja tehostaisi verojen keräämistä sekä antaisi jäsenvaltioiden veroviranomaisille paremmat mahdollisuudet pysyä mukana alan kehityksessä. Kryptovarojen luonteesta johtuen verotettavien tapahtumien havaitseminen on vaikeaa, erityisesti silloin, kun kryptovaroilla käytävässä kaupassa on mukana eri valtioissa sijaitsevia osapuolia. Kryptovarojen sijoituksista saatujen tulojen oleminen raportoinnin ulkopuolella aiheuttaa vajetta jäsenvaltioiden verotuloihin. Lisäksi se antaa kryptovarojen käyttäjille etulyöntiaseman verrattuna niihin, jotka eivät sijoita kryptovarioihin. Jos näihin havaittuihin puutteisiin ja epäkohtiin ei puututa, ei voida taata oikeudenmukaisesti toimitetun verotuksen tavoitteen toteutumista.

Komissio toteaa, että hyvin toimiva sekä koordinoitu raportointi ja tietojenvaihto ovat tarpeen myös Venäjälle asetettujen pakotteiden täytäntöönpanossa. Tämä korostaa tarvetta uusille säännöksille kryptovarojen omistus- ja tapahtumatietojen raportoinnista ja tietojenvaihdosta.

2.2 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

2.2.1 Yleistä

Ehdotuksessa esitetään kryptovarapalvelun tarjoajille velvollisuutta ilmoittaa verotarkoitusta varten tietoja käyttäjistä, jotka asuvat jäsenvaltiossa. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset vaihtaisivat näitä tietoja. Ehdotus ei ole täysin selvä sen osalta, koskisiko ilmoitusvelvollisuus myös tilanteita, joissa sekä kryptovarapalvelun tarjoaja että palvelun käyttäjä ovat Suomessa yleisesti verovelvollisia. Huolellisuusmenettelyjä, raportointivaatimuksia ja muut raportoitavia kryptovarapalvelun tarjoajia koskevat säännöt perustuvat OECD:n kryptovarojen raportointikehykseen.

⁵ Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 03/2021: Verotietojen vaihto EU:ssa: vankka perusta, mutta toteuttamisessa puutteita.

⁶ Euroopan parlamentin päätöslauselma 16. syyskuuta 2021 verotietojen vaihtoa koskevien EU:n vaatimusten täytäntöönpanosta: edistyminen, saadut kokemukset ja esteet.

Ehdotuksessa esitetään lisäksi virka-apudirektiivin voimassaolevien säännösten vahvistamista, jolla vastattaisiin sisäisillä ja kansainvälisillä markkinoilla tapahtuneeseen kehitykseen. Säännösmuutokset tehostaisivat raportointia ja tietojenvaihtoa. Niissä otettaisiin huomioon OECD:n Common Reporting Standardiin tehdyt viimeisimmät lisäykset, mukaan lukien sähköistä rahaa ja digitaalista keskuspankkirahaa koskevat säännökset⁷. Lisäksi säännösmuutoksilla selkiytettäisiin ja yhdenmukaistettaisiin vaatimusten noudattamista koskevia toimenpiteitä sekä laajennettaisiin rajat ylittäviä tilanteita varten annettavat ennakkopäätökset koskemaan varakkaita yksityishenkilöitä.

2.2.2 Automaattinen tietojenvaihto

Ehdotuksessa vahvistettaisiin tulolajit, joihin sovelletaan jäsenvaltioiden välistä pakollista automaattista tietojenvaihtoa. Muulle kuin säilytystilille maksetut osinkotulot lisättäisiin tällä hetkellä tietojenvaihdon piirissä oleviin tulo- ja pääomalajeihin. Muutoksessa jäsenvaltiot velvoitetaan vaihtamaan kaikki saatavilla olevat tiedot kaikista direktiivissä mainituista tulo- ja pääomaluokista verokausilta, jotka alkavat tammikuussa vuonna 2026 tai sen jälkeen.

Ehdotuksessa laajennettaisiin rajat ylittäviä tilanteita varten annettavien ennakkopäätösten pakollinen automaattinen tietojenvaihto koskemaan sellaisia varakkaita yksityishenkilöitä, joiden hallinnoitavana olevien finanssivarojen tai sijoitettavissa olevan varallisuuden arvo, pois lukien henkilön pääasiallinen asunto, on vähintään miljoona euroa. Muutoksessa jäsenvaltiot velvoitetaan vaihtamaan tietoja varakkaita yksityishenkilöitä koskevista ennakkopäätöksistä, jotka on annettu, muutettu tai uudistettu 31.12.2023 jälkeen. Tämän lisäksi tietoja olisi vaihdettava ja ilmoitettava komissiolle 1.1.2020–31.12.2025 välisenä aikana annetuista, muutetuista tai uudistetuista ennakkopäätöksistä, jos ne ovat edelleen voimassa 1.1.2026.

Ehdotuksen keskeisin sisältö koskee säännöksiä kryptovarapalvelun tarjoajien raportointiveloitteiksi ja kryptovarapalvelun tarjoajien toimivaltaisille viranomaisille raportointien tietojen pakolliseksi automaattiseksi vaihtamiseksi. Raportointiveloitteilla pyritään siihen, että veroviranomaiset saavat tietoja kryptovaratapahtumista. Se mahdollistaisi verojen määräämisen oikean ja kattavan tiedon perusteella. Ehdotus tasapuolistaisi markkinoiden toimintaedellytyksiä ja toisi toimijoille lisää oikeusvarmuutta. Lisäksi käyttäjät mieltäisivät markkinat oikeudenmukaisemmiksi ja turvallisemmiksi.

Ehdotetussa uudessa 8 ad artiklassa vahvistetaan soveltamisala kryptovarojen raportoinnille ja edellytykset tietojen pakolliselle automaattiselle vaihdolle. Direktiivin liitteessä VI vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt. Siinä esitetään muun ohessa määritelmät, joilla rajataan raportointisääntöjen soveltamisala.

Ehdotuksen mukaan raportoivalla kryptovarapalvelun tarjoajalla tarkoitetaan mitä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajaa ja kryptovarapalveluoperaattoria, joka tarjoaa yhtä tai useampaa kryptovarapalvelua sallimalla käyttäjien toteuttaa vaihtotapahtumia.

Kryptovarapalvelun tarjoajana pidettäisiin mitä tahansa oikeushenkilöä tai yritystä, jonka ammattina tai liiketoimintana on yhden tai useamman kryptovarapalvelun ammattimainen tarjoaminen kolmansille osapuolille. Lisäedellytyksenä olisi, että palvelun tarjoajalla on toimilupa

⁷ OECD (2022), Crypto-Asset Reporting Framework and Amendments to the Common Reporting Standard, OECD, Paris

kryptovarapalvelujen tarjoamiseen jäsenvaltiossa tällä hetkellä valmisteltavana olevan kryptovarajien markkinoista ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun asetuksen⁸, jäljempänä *MiCA-asetus*, mukaisesti.

Kryptovarapalveluoperaattorina pidettäisiin ketä tai mitä tahansa sellaista luonnollista henkilöä, oikeushenkilöä tai yritystä, jonka ammattina tai liiketoimintana on yhden tai useamman kryptovarapalvelun ammattimainen tarjoaminen kolmansille osapuolille, mutta joka ei ole *MiCA*-asetuksen soveltamisalan piirissä.

Kryptovarapalvelun tarjoaja ilmoittaisi raportoitavat tiedot jäsenvaltiossa, jossa sillä on *MiCA*-asetuksen mukainen toimilupa. Niiden kryptovarapalvelun tarjoajien, jotka eivät ole *MiCA*-asetuksen soveltamisalan piirissä, olisi rekisteröidyttävä jossakin jäsenvaltiossa direktiivin liitteessä VI vahvistetun menettelyn mukaisesti ja ilmoitettava raportoitavat tiedot rekisteröitymisvaltiossa.

Direktiiviehdotus sisältää raportointivelvollisuuden sellaisille sekä EU:ssa että EU:n ulkopuolella sijaitseville kryptovaraoperaattoreille, joilla on EU:n jäsenvaltiossa asuvia käyttäjiä. Tämä on tärkeää tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi kaikille kryptovarapalvelun tarjoajille ja epäriidien kilpailun estämiseksi. EU:n ulkopuolella sijaitseva kryptovarapalveluoperaattori olisi vapautettu rekisteröitymis- ja raportointivelvoitteista, jos operaattorin kotivaltio ja jäsenvaltiot vaihtaisivat direktiiviä vastaavia tietoja. Komissio tekisi arvion ja ratkaisun tietojen vastaavuudesta. Mekanismit vastaisi virka-apudirektiivin edelliseen muutokseen (EU) 2021/514, niin sanottu DAC7-direktiivi) sisältyvää mekanismia. Sen tarkoitus on varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset ja välttää palveluntarjoajien hakeutuminen sääntelyn kannalta edullisempaan valtioon.

Raportoiville kryptovarapalvelun tarjoajille asetettaisiin velvoite kerätä tietoja palvelun käyttäjän kryptovarajien vaihto- ja siirtotapahtumista. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi vahvistettava tietojen oikeellisuus direktiivin liitteessä VI vahvistettujen huolellisuusmenettelyjen mukaisesti.

Raportoivien kryptovarapalvelun tarjoajien olisi ilmoitettava tiedot asianmukaiselle toimivaltaiselle viranomaiselle. Tiedot olisi ilmoitettava raportoitavan tapahtuman ajankohtaa seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Ilmoitusvelvollisuus koskisi sekä rajat ylittäviä että kotimaisia tapahtumia.

Kryptovarapalvelun tarjoajan olisi ilmoitettava jokaiselle luonnolliselle henkilölle, joista tietoja on kerätty ja ilmoitettu toimivaltaiselle viranomaiselle, että häntä koskevia tietoja on kerätty ja ilmoitettu.

Jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisvaihtaisi saamansa tiedot toimivaltaisten viranomaisten kanssa kahden kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä.

Direktiiviehdotus sisältää lisäksi velvoitteen kryptovarapalvelun tarjoajille estää palvelun käyttäjää toteuttamasta kryptovaratapahtumia tämän jättäessä ilmoittamatta itsestään direktiivin edellyttämiä tietoja.

2.2.3 Hallinnollinen yhteistyö

⁸ COM(2020) 593 final

Direktiiviin ehdotetaan uutta 25 a artiklaa, jonka mukaan jäsenvaltioiden olisi säädettävä seuraamussäännöksistä, joita sovellettaisiin virka-apudirektiivin 8 artiklan 3 a kohdan ja 8 aa–8 ad artiklan täytäntöönpanemiseksi säädettyjen kansallisten säännösten vastaiseen menettelyyn. Kyseisissä artikloissa säädetään pakollisesta automaattisesta tietojenvaihdosta, jotka koskevat finanssitilitietoja (DAC2-direktiivi), maakohtaisia raportteja (DAC4-direktiivi), raportoitavia rajatylittäviä järjestelyjä (DAC6-direktiivi), alustaoperaattoreiden ilmoittamia tietoja (DAC7-direktiivi) sekä raportoivien kryptovarapalvelun tarjoajien ilmoittamia tietoja (DAC8-direktiivi). Seuraamusten tulisi olla tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Ehdotus sisältää vaatimuksen rahamääräisestä vähimmäisseuraamuksesta tilanteissa, joissa ilmoitusvelvollinen ei ole ilmoittanut vaadittua tietoa kahden muistutuksen jälkeen tai ilmoitetut tiedot sisältävät epätodellisia, virheellisiä tai vääriä tietoja, joiden osuus ylittää 25 prosenttia vaadituista ilmoitettavista tiedoista. Komission mukaan vähimmäistason määrittäminen seuraamuksuille olisi tarpeen riittävän tehokkuuden takaamiseksi kaikissa jäsenvaltioissa.

Ehdotetun vähimmäisseuraamusmaksun määrä vaihtelee 20 000 euron ja 500 000 euron välillä riippuen siitä, mistä edellä mainittuun virka-apudirektiivin mukaiseen tietojenvaihtoon liittyvästä ilmoitusvelvollisuuden rikkomuksesta on kyse ja onko kyse oikeushenkilöstä vai luonnollisesta henkilöstä. Vähimmäisseuraamusmaksut olisivat ehdotuksen mukaan seuraavat.

DAC2-direktiivin mukainen kansallinen ilmoitusvelvollisuus:

- 50 000 euroa, kun raportoivan finanssilaitoksen vuosittainen liikevaihto on alle kuusi miljoonaa euroa;
- 150 000 euroa, kun raportoivan finanssilaitoksen vuosittainen liikevaihto on vähintään kuusi miljoonaa euroa

DAC4-direktiivin mukainen kansallinen ilmoitusvelvollisuus:

- 500 000 euroa

DAC6-direktiivin mukainen kansallinen ilmoitusvelvollisuus:

- 50 000 euroa, kun palvelun tarjoajan tai asianomaisen verovelvollisen vuosittainen liikevaihto on alle kuusi miljoonaa euroa;
- 150 000 euroa, kun palvelun tarjoajan tai asianomaisen verovelvollisen vuosittainen liikevaihto on vähintään kuusi miljoonaa euroa;
- 20 000 euroa, kun palvelun tarjoaja tai asianomainen verovelvollinen on luonnollinen henkilö (suomalainen luonnollinen henkilö ei voi olla DAC6-direktiivin mukainen palvelun tarjoaja)

DAC7-direktiivin mukainen kansallinen ilmoitusvelvollisuus:

- 50 000 euroa, kun raportoivan alustaoperaattorin vuosittainen liikevaihto on alle kuusi miljoonaa euroa;
- 150 000 euroa, kun raportoivan alustaoperaattorin vuosittainen liikevaihto on vähintään kuusi miljoonaa euroa;

— 20 000 euroa, kun raportoiva alustaoperaattori on luonnollinen henkilö (suomalainen luonnollinen henkilö ei voi olla DAC7-direktiivin mukainen raportoiva alustaoperaattori)

DAC8-direktiivin mukainen kansallinen ilmoitusvelvollisuus:

— 50 000 euroa, kun raportoivan kryptovarapalvelun tarjoajan vuosittainen liikevaihto on alle kuusi miljoonaa euroa;

— 150 000 euroa, kun raportoivan kryptovarapalvelun tarjoajan vuosittainen liikevaihto on vähintään kuusi miljoonaa euroa;

— 20 000 euroa, kun raportoiva kryptovarapalvelun tarjoaja on luonnollinen henkilö

2.2.4 Muut säännökset

Direktiiviehdotus sisältää muutoksia virka-apudirektiivin mukaisten tietojen käyttöön. Direktiivin 16 artiklaan lisättäisiin uusi 7 kohta, joka edellyttää jäsenvaltioiden ottavan käyttöön tehokkaat mekanismit, joilla varmistetaan 8 - 8 ad artiklan (eräiden tulo- ja pääomalajien, finanssitilitietojen, maakohtaisten raporttien, raportoitavien rajatylittävien järjestelyjen, alustaoperaattoreiden ilmoittamien tietojen ja kryptovarapalvelun tarjoajien raportoimien tietojen pakollinen automaattinen tietojenvaihto) mukaisen raportoinnin ja automaattisen tietojenvaihdon kautta saatujen tietojen käyttö.

Direktiivin 16 artiklan 2 kohtaa muutettaisiin sen varmistamiseksi, että virka-apudirektiivin mukaisesti raportoituja ja vaihdettuja tietoja voidaan käyttää muihin tarkoituksiin kuin välittömään verotukseen tilanteissa, joissa EU:n tasolla on sovittu kyseisten tietojen käyttämisestä kansainvälisten pakotteiden asettamisessa. Tällaisia tilanteita ovat erityisesti tilanteet, joissa rajoittavien toimenpiteitä koskevat päätökset on tehty Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä *SEUT-sopimus*, 215 artiklan mukaisesti. Virka-apudirektiivin mukaisesti vaihdetut tiedot voivat olla hyvin tärkeitä rajoittavien toimenpiteiden rikkomisen tai kiertämisen havaitsemiseksi. Mahdolliset pakoterikkomukset ovat vastaavasti verotusmielessä olennaisia, koska rajoittavien toimenpiteiden välttäminen merkitsee useimmissa tapauksissa myös veronkiertoa pakotteiden kohteena olevien varojen osalta. Ottaen huomioon todennäköiset synergiaedut, tietojen ehdotettu laajempi käyttö on komission mukaan perusteltua.

Direktiivin 27 artiklan 2 kohta korvattaisiin velvoittamalla jäsenvaltiot seuraamaan ja arvioimaan direktiivin mukaisen hallinnollisen yhteistyön tehokkuutta veropetosten, verovilpin ja veronkierron torjunnassa. Jäsenvaltioiden olisi vuosittain toimitettava komissiolle arviointinsa tulokset direktiivin arviointia varten. Tällä lisäyksellä poistettaisiin direktiivin liitteessä IV oleva rajat ylittävien järjestelyjen tunnusmerkeistä joka toinen vuosi tehtävä arviointi.

Direktiivin lisättäisiin uusi 27 c artikla, jonka mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että 8 artiklan 1 ja 3 a kohdan (eräiden tulo- ja pääomalajien sekä finanssitilitietojen pakollinen automaattinen tietojenvaihto), 8 a artiklan 6 kohdan (rajat ylittäviä tilanteita varten annettavia ennakkopäätöksiä sekä ennakkohinnoittelusopimuksia koskeva pakollinen automaattinen tietojenvaihto), 8 aa artiklan 3 kohdan (maakohtaista raporttia koskeva pakollinen automaattinen tietojenvaihto), 8 ab artiklan 14 kohdan (raportoitavia rajat ylittäviä järjestelyjä koskeva pakollinen automaattinen tietojenvaihto), 8 ac artiklan 2 kohdan (alustaoperaattoreiden ilmoittamia tietoja koskeva pakollinen automaattinen tietojenvaihto) ja 8 ad artiklan 3 kohdan (kryptovarapalvelun tarjoajien raportoimia tietoja koskeva pakollinen automaattinen tietojenvaihto) osalta raportoitujen henkilöiden ja yritysten verotunniste sisältyy vaihdettaviin tietoihin verovuodesta 2026 alkaen. Verotunniste olisi annettava, vaikka kyseiset artiklat eivät niitä erityisesti edellytäkään.

Direktiiviehdotus sisältää mahdollisuuden jäsenvaltioille käyttää tunnistamispalvelua palveluntarjoajien ja verovelvollisten tunnistamisessa. Tämä yksinkertaistettu ja standardoitu tunnistamismenettely olisi jäsenvaltioille vapaaehtoinen.

Direktiivi mahdollistaa direktiivin nojalla vaihdettujen tietojen käytön muuhunkin kuin välittömän ja välillisen verotuksen tarkoituksiin, jos tiedot lähettänyt jäsenvaltio on ilmoittanut erillisessä luettelossa tietojen sallitun käyttötarkoituksen. Ehdotus poistaa tämänhetkisen tarpeen kuulla erikseen lähettävää jäsenvaltiota, jos tietojen käyttö sisältyy lähettävän jäsenvaltion laatimaan luetteloon. Lisäksi ehdotuksessa selvennetään, että jäsenvaltioiden välillä vaihdettuja tietoja voidaan käyttää myös tullimaksujen arviointiin, hallinnointiin ja täytäntöönpanoon sekä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaan.

2.3 Delegointi

Direktiiviehdotuksen mukaan komissiolle delegoitaisiin valtuus hyväksyä eräitä vakiomuotoisia lomakkeita. Lisäksi komissiolla olisi valtuus ratkaista, vastaavatko jäsenvaltion ja jonkin EU:n ulkopuolisen lainkäyttöalueen välisen sopimuksen nojalla vaihdettavat kryptovaratieidot direktiivin perusteella vaihdettavia tietoja. Tällä ratkaisulla on merkitystä siinä, vapautuuko kyseisellä EU:n ulkopuolisella lainkäyttöalueella sijaitseva kryptovarapalveluoperaattori rekisteröitymis- ja raportointivelvoitteista.

Komission on käytettävä valtaa edellä kuvatuissa tilanteissa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011 mukaisesti.

2.4 Säännösten voimaantulo

Direktiiviehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden olisi saatettava direktiivin edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan vuoden 2025 loppuun mennessä. Tunnistamispalveluja koskevia säännöksiä sovellettaisiin vuoden 2025 alusta lähtien. Komission tarjoamaa verotunnisteen oikeellisuuden varmistamistyökalua koskevia säännöksiä sovellettaisiin vuoden 2027 alusta lähtien.

3 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteisiin

3.1 Oikeusperusta

SEUT-sopimuksen 115 artikla on oikeusperusta lainsäädäntöaloitteille välittömän verotuksen alalla. Vaikkei 115 artiklassa viitata suoranaisesti välittömään verotukseen, siinä viitataan direktiiveihin kansallisten lakien lähentämisestä, sillä ne vaikuttavat suoraan sisämarkkinoiden toteuttamiseen ja toimintaan. Jotta tämä edellytys täyttyy, välitöntä verotusta koskevalla EU:n lainsäädäntöehdotuksella on pyrittävä korjaamaan epäjohtonmukaisuudet sisämarkkinoiden toiminnassa. Koska direktiivin mukaisesti vaihdettuja tietoja voidaan käyttää myös arvonlisäveron ja muiden välillisten verojen alalla, oikeusperustana mainitaan myös SEUT-sopimuksen 113 artikla.

Nykyisen kehyksen lisäksi ehdotuksessa esitetään uusia sääntöjä, jotka koskevat kryptovarapalvelun tarjoajien raportointia. Niillä on tarkoitus ratkaista verotuksen ongelmia, jotka johtuvat kryptovarojen käytöstä sijoituksena tai vaihdannan välineenä. Kryptovarojen käyttäjät hyödynävät kryptovarapalvelun tarjoajien palveluja, mutta kryptovaroista kertyneet tulot voivat jäädä ilmoittamatta käyttäjien asuinvaltioissa. Tämän seurauksena jäsenvaltiot kärsivät tulojen ilmoit-

tamatta jättämisen johdosta saamatta jääneistä verotuloista. Tilanne luo myös olosuhteet epä-reilulle verokilpailulle, mikä vääristää sisämarkkinoiden toimintaa. Näin ollen tällaisia tilanteita voidaan torjua vain yhdenmukaisella lähestymistavalla SEUT-sopimuksen 115 artiklan mukaisesti. Valtioneuvosto pitää komission ehdotusta oikeusperustan näkökulmasta perusteltuna.

3.2 Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)

Ehdotus on SEUT-sopimuksen 5 artiklassa määrätyn toissijaisuusperiaatteen mukainen. Se koskee veroalalla tehtävää hallinnollista yhteistyötä. Tähän sisältyy tiettyjä muutoksia sääntöihin, joilla parannetaan niiden säännösten toimivuutta, jotka koskevat tällä hetkellä eri jäsenvaltioiden verohallintojen välistä rajat ylittävää yhteistyötä.

Ehdotukseen sisältyy myös automaattisen tietojenvaihdon soveltamisalan laajentaminen kryptovarapalvelun tarjoajiin ja operaattoreihin asettamalla niille velvollisuus raportoida kryptovarojen käyttäjien saamia tuloja. Kryptovaramarkkinan merkitys on kasvanut viime vuosina. Veroviranomaiset eivät saa riittävästi tietoja, joiden avulla ne voisivat valvoa kryptovarojen käytöstä saatuja tuottoja ja mahdollisesti määrätä niistä veroseuraamuksia. Useimmilla jäsenvaltioilla on jo tällä hetkellä kryptovarojen sijoitustoiminnan verotusta koskevaa lainsäädäntöä tai hallinnollista ohjeistusta, mutta valtioilla ei useinkaan ole tarvittavaa tietoa kryptovarojen sijoittamisesta saadun tulon verottamiseksi. Oikeusvarmuus ja selkeys voidaan varmistaa ainoastaan puuttamalla näihin tehottomuuksiin yhtenäisillä säännöillä, joita sovelletaan kaikkiin jäsenvaltioihin. Sisämarkkinoille tarvitaan vankka mekanismi näiden lainsäädännön aukkojen korjaamiseksi yhtenäisellä tavalla ja olemassa olevien vääristymien korjaamiseksi varmistamalla, että veroviranomaiset saavat asianmukaiset tiedot ajoissa. Koko unionin yhteinen raportointikehys näyttää välttämättömältä, kun otetaan huomioon tarjolla olevien kryptovarapalvelujen rajat ylittävä ulottuvuus. Kun otetaan lisäksi huomioon, että kryptovarojen sijoittamisesta saatujen tulojen raportointivelvollisuudella pyritään ensisijaisesti tiedottamaan veroviranomaisia rajat ylittävistä kryptovarapahutuksista, on välttämätöntä tehdä unionin tasolla aloite, jotta voidaan varmistaa tunnistettuun ongelmaan yhtenäinen lähestymistapa. Valtioneuvosto pitää komission ehdotusta toissijaisuusperiaatteen näkökulmasta perusteltuna.

3.3 Suhteellisuusperiaate

Ehdotuksella parannetaan direktiivin nykyisiä säännöksiä ja laajennetaan automaattisen tietojenvaihdon soveltamisalaa tiettyihin kryptovarapalvelun tarjoajien ilmoittamiin tietoihin. Parannukset eivät ylitä sitä, mikä on tarpeen tietojenvaihdon ja yleisesti hallinnollisen yhteistyön tavoitteen saavuttamiseksi. Ottaen huomioon, että sisämarkkinoiden toimintaan vaikuttavat vääristymät eivät yleensä koske pelkästään yhtä jäsenvaltiota, EU:n yhteiset säännöt ovat vähimmäisvaatimus, jotta ongelmiin voidaan puuttua tehokkaalla tavalla. Valtioneuvosto pitää komission ehdotusta suhteellisuusperiaatteen näkökulmasta perusteltuna.

3.4 Toimintatavan valinta

Ehdotuksella on kaksijakoinen oikeusperusta: SEUT-sopimuksen 113 ja 115 artikla. Niissä määrätään nimenomaisesti, että tämän alan lainsäädäntö annetaan direktiiveinä. Mikään muu säädöstyyppe ei näin ollen tule kyseeseen, kun säädetään verotusta koskevista sitovista säännöistä. Lisäksi ehdotettu direktiivi on seitsemäs tarkistus virka-apudirektiiviin, jota on muutettu neuvoston direktiiveillä 2014/107/EU, (EU) 2015/2376, (EU) 2016/881, (EU) 2016/2258, (EU) 2018/822 ja (EU) 2021/514. Valtioneuvosto pitää komission ehdotusta valitusta toimintatavasta perusteltuna.

4 Ehdotuksen vaikutukset

4.1 Komission vaikutusarvio toimintavaihtoehtoista

Komissio on tehnyt eri toimintavaihtoehtoista vaikutustenarvioinnin. Sääntelytarkastuslautakunta antoi siitä myönteisen lausunnon 12 päivänä marraskuuta 2021 (SEC(2022) 438). Sääntelytarkastuslautakunta antoi myönteisen lausunnon varauksin esittäen useita parannusehdotuksia, jotka on otettu huomioon lopullisessa vaikutustenarvioraportissa (SWD(2022) 401). Sääntelytarkastuslautakunta kommentoi mahdollisia parannuksia aloitteen soveltamisalan kuvaukseen sekä kaikkiin käytettävissä ja toteutettavissa oleviin toimintavaihtoehtoihin ottaen huomioon vaikutukset pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Vaikutustenarviointi laadittiin uudelleen, jotta aloitteen laajuus voitaisiin määritellä paremmin ja eri toimintavaihtoehtoja analysoida tarkemmin ottaen huomioon tiettyjen kryptovarapalvelun tarjoajien rajaaminen aloitteen ulkopuolelle niiden koon perusteella.

Eri toimintavaihtoehtoja on arvioitu tehokkuuden, vaikuttavuuden ja johdonmukaisuuden kriteerien avulla perusskenaarioon verraten.

Kryptovarapalvelun tarjoajien osalta vaikutustenarvioinnissa todetaan, että EU:n tason sääntelyvaihtoehto on sopivin määritellyn politiikan toteuttamiseksi. Vallitsevan tilanteen säilyttämisen tai perusskenaario osoittautui vähiten vaikuttavaksi, tehokkaaksi tai johdonmukaiseksi vaihtoehdoksi. Perusskenaariosta poiketen EU:n pakollinen yhteinen standardi varmistaisi, että kaikilla EU:n verohallinnoilla on pääsy samantyyppisiin tietoihin. Tämä mahdollistaisi myös yhteisiin standardeihin ja määritelmiin perustuvan automaattisen tietojenvaihdon EU:n tasolla. EU:n tason sääntelyvaihtoehto on ainoa skenaario, jossa kryptovarojen käyttäjän kotijäsenvaltion veroviranomaiset voivat varmistaa, että käyttäjä on ilmoittanut kryptovarojen sijoituksista saamansa myyntivoitot oikein ilman tapauskohtaisia ja aikaa vieviä toimenpiteitä. Lisäksi, EU:n tason yhteinen raportointistandardi varmistaisi, että kryptovarapalvelun tarjoajien raportointivelvoitteet eivät poikkeaisi toisistaan eri jäsenvaltioissa.

4.2 Vaikutukset Suomen lainsäädäntöön

Direktiiviehdotuksen hyväksyminen edellyttäisi kansallista lainsäädäntöä direktiivin voimaansaattamiseksi. Direktiivin säännökset olisi implementoitava verotuksen menettelyjä koskevaan lainsäädäntöön mukaan lukien kansallinen veroalan hallinnollista yhteistyötä koskeva sääntely.

Direktiiviehdotus sisältää ehdotuksen seuraamusmaksun vähimmäismäärästä, joka olisi 20 000–500 000 euroa ja joka määrättäisiin virka-apudirektiivin mukaisen kansallisen ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä tai ilmoitusvirheistä. Ehdotetut vähimmäismäärät ovat olennaisesti korkeampia kuin verotusmenettelystä annetun lain 22 a §:n ja 32 a §:n mukaiset enimmäismäärät. Seuraamusmaksun vähimmäismäärä olisi riippuvainen ilmoitusvelvollisen vuosittaisesta liikevaihdosta ja siitä, onko ilmoitusvelvollinen oikeushenkilö vai luonnollinen henkilö. Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntejä koskevien kansallisten laiminlyöntisäännösten tulisi mahdollistaa ehdotettujen vähimmäisseuraamusmaksujen määrääminen. Direktiiviehdotuksen sisältämä ehdotus esimerkiksi liikevaihdon perusteella määritettävästä hallinnollisesta seuraamusmaksusta poikkeaa Suomessa verotuksen alalla voimassa olevista hallinnollisista seuraamusmaksuista, joiden määräämisessä ratkaisevaa on lähtökohtaisesti laiminlyönnin euro- tai kappalemäärän suuruus.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkintakäytännön mukaan lainvastaisesta teosta määrätävä maksu ei ole perustuslain 81 §:n mukainen vero tai maksu vaan rangaistusluonteinen ta-

loudellinen seuraamus. Valiokunta on asiallisesti rinnastanut rangaistusluonteisen rahamääräisen seuraamuksen rikosoikeudelliseen seuraamukseen (katso esimerkiksi PeVL 12/2019 vp, s. 8, PEVL 9/2018 vp, s. 2, PeVL 2/2017 vp, s. 4-5, PeVL 14/2013 vp ja PeVL 17/2012 vp). Hallinnollisen seuraamuksen yleisistä perusteista on säädetty perustuslain 2 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla lailla, koska sen määrittämiseen sisältyy julkisen vallan käyttöä. Laissa on valiokunnan mukaan täsmällisesti ja selkeästi määriteltävä seuraamuksen ja sen suuruuden perusteista ja oikeusturvasta samoin kuin lain täytäntöönpanon perusteista (katso esimerkiksi PeVL 12/2019 vp, s. 8, PeVL 9/2018 vp, s. 2, PeVL 2/2017 vp, s. 5, PeVL 14/2013 vp, PeVL 17/2012 vp, PeVL 9/2012 vp, s. 2/I) Lisäksi säännösten tulee täyttää sanktioiden oikeasuhtaisuuteen liittyvät vaatimukset (katso esimerkiksi PeVL 28/2014 vp, PeVL 15/2014 vp).

Hallinnollisten seuraamusmaksujen osalta perustuslakivaliokunnan käytännössä on kiinnitetty huomiota myös perustuslain 21 §:n syyttömyysolettamaan. Perustuslakivaliokunta on arvioinut veronkorotuksen määräämisen sitomista tuottamukseen riippumattomaan vastuuseen veronkorotusta koskevan verotusmenettelystä annetun lain 32 §:n uudistamisen yhteydessä (PeVL 39/2017 vp). Perustuslakivaliokunta piti sinänsä mahdollisena sitoa veronkorotuksen määrääminen tuottamuksesta riippumattomaan vastuuseen, mutta kiinnitti huomiota siihen, että kynnys seuraamuksen määräämättä jättämiselle ei saa muodostua sääntelyn perusteella liian korkeaksi ja viranomaisen harkinnan on oltava tältä osin sidottua. Perustuslakivaliokunnan lausunto kattoi tältä osin myös tilanteita, joissa veronkorotus määrättäisiin luonnollisille henkilöille. Direktiiviehdotuksen hallinnollista vähimmäisseuraamusmaksua koskevan säännöksen sanamuoto ei ole täysin selvä sen osalta, olisiko seuraamus määrättävä poikkeuksetta, vai mahdollistaako se seuraamuksen määräämättä jättämisen. Direktiiviehdotuksen mukaan hallinnollinen seuraamus voitaisiin joissakin tilanteissa määrätä oikeushenkilön lisäksi myös luonnolliselle henkilölle.

Jatkokäsittelyssä on arvioitava tarkemmin ehdotettuja hallinnollisia seuraamuksia koskevia säännöksiä Suomen kansallisen lainsäädännön, erityisesti perustuslain ja perusoikeuksien hallinnollisille seuraamusmaksuille asettamien reunaehtojen kannalta.

4.3 Hyödyt

Ilmoitusvelvollisuus kryptovaroihin sijoittamisesta saaduista tuloista ja niitä koskevien tietojen vaihto auttavat jäsenvaltioita saamaan tietoja verotulojen keräämiseksi. Komissio toteaa, että tehtyjen arvioiden perusteella verotulojen lisäys voisi olla 2,4 miljardia euroa. Yhteiset raportointisäännöt auttavat myös luomaan tasapuoliset toimintaedellytykset kryptovarapalvelun tarjoajille.

EU:n toimista saatavat verotukselliset hyödyt ovat paljon suuremmat, kun raportointivelvoite on laaja ja jäsenvaltiot voivat tämän vuoksi paremmin varmistaa, että maksettavat verot kerätään tehokkaasti. Ehdotetulla raportointivelvoitteella ja kryptovaratioiden automaattisella tietojenvaihdolla on lisäksi ohjaava vaikutus, mikä vähentäisi veronkierron riskiä.

Suomessa Finanssivalvonnan ylläpitämässä rekisterissä on seitsemän Suomeen sijoittautunutta virtuaalivaluutan tarjoajaa. Voidaan olettaa, että ainakin osa rekisteröidyistä palveluntarjoajista on direktiiviehdotuksen soveltamisalan piirissä. Julkisista lähteistä saatavilla olevien tietojen mukaan rekisteröidyillä palveluntarjoajilla on noin 100 000 suomalaista asiakasta ja vastaavasti miljoonia muita kuin suomalaisia asiakkaita. Saatavilla ei ole tietoa siitä, miltä osin suomalaisten palveluntarjoajien asiakkaat ovat verotuksellisesti EU-jäsenvaltiossa asuvia ja miltä osin kolmansissa maissa asuvia.

Verohallinnolta saatujen tietojen mukaan direktiiviehdotuksen sisältämiä kryptovarapalveluita käyttää 150 000–200 000 suomalaista luonnollista henkilöä. Suomalaiset luonnolliset henkilöt

voivat olla sekä Suomeen, Euroopan unioniin, että muualle sijoittautuneiden palveluntarjoajien asiakkaita. Asiakkuuksia voi olla useammassa palveluntarjoajassa yhtä aikaa. Jos markkinatilanne pysyy samana, voidaan arvioida, että Suomi tulee lähettämään asiakasmäärällä mitattuna huomattavasti enemmän tietoa kuin se tulee vastaanottamaan.

Verohallinnolta saatujen tietojen mukaan verovuonna 2021 virtuaalivaluutoista ilmoitti oma-aloitteisesti veroilmoituksella tietoja noin 16 200 luonnollista henkilöä. Ilmoitetut luovutushinnat olivat noin 3,4 miljardia euroa, luovutusvoitot 435 miljoonaa euroa ja luovutustappiot 9 miljoonaa euroa.

4.4 Kustannukset ja hallinnollinen taakka

4.4.1 Komission arvio

Komissio arvioi, että automaattisesta EU:n laajuisesta raportoinnista aiheutuvat kertakustannukset ovat noin 300 miljoonaa euroa kaikkien kryptovarapalvelun tarjoajien ja verohallintojen osalta ja että juoksevat kustannukset ovat noin 25 miljoonaa euroa. Kertakustannukset ja juoksevat kustannukset johtuvat pääasiassa tietotekniikkajärjestelmien kehittämisestä ja käytämisestä. Verohallinnoille aiheutuu kustannuksia myös täytäntöönpanon valvonnasta. Kustannustehokkuuden vuoksi jäsenvaltioita kannustetaan mahdollistamaan digitaalinen raportointi ja varmistamaan kryptovarapalvelun tarjoajien ja tietojen tason yhteentoimivuus siinä määrin kuin se on mahdollista.

4.4.2 Verohallinnon ja kotimaisen toimialan hallinnollien taakka

Kryptovaratietojen vaihto ehdotetaan toteutettavaksi EU:n yhteisen tietoliikenneverkon kautta ja käyttämällä komission kehittämää xml-skeemaa. Tiedot lähetettäisiin komission kehittämään keskustietokantaan, jota käytetään jo tällä hetkellä rajat ylittäviä tilanteita varten annettavista ennakkopäätöksistä vaihdettaviin tietoihin ja raportoitavista rajat ylittävistä järjestelyistä vaihdettaviin tietoihin. Verohallinnolla voidaan tältä osin arvioida olevan tekniset valmiudet ja edellytykset saada kryptovaratietojen vaihto toteutettua ehdotetussa aikataulussa.

Verohallinnon olisi luotava uusi tietovirta saatavien tietojen hyödyntämistä varten ja otettava uudet tiedot osaksi verotukseen liittyvää riskien hallintaa ja valvontaa. Verohallinnolla on useampivuotista kokemusta tapauskohtaisten ja samalla massaluonteisten tietojen keräämisestä ja hyödyntämisestä verotuksessa. Verohallinnolla voidaan myös tältä osin arvioida olevan tekniset valmiudet ja edellytykset toteuttaa direktiiviehdotuksen edellyttämät toimenpiteet.

Direktiiviehdotuksen mukaisia kryptovarapalveluja saa tällä hetkellä tarjota Suomessa vain, jos palveluja tarjoava elinkeinonharjoittaja on rekisteröity virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain (572/2019) mukaisesti virtuaalivaluutan tarjoajaksi. Finanssivalvonta pitää rekisteriä virtuaalivaluutan tarjoajista. Lain 13 §:n 1 momentin mukaan virtuaalivaluutan tarjoajan on tunnettava asiakkaansa. Virtuaalivaluutan tarjoajan on myös tunnistettava asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja ja henkilö, joka toimii asiakkaan lukuun, sekä lisäksi tarvittaessa todennettava näiden henkilöllisyys. Näiden lisäksi virtuaalivaluutan tarjoajan on pääsääntöisesti säilytettävä asiakirjat ja tiedot virtuaalivaluuttoihin liittyvistä palveluista viiden vuoden ajan siitä, kun peruste, jolla tiedot on merkitty rekisteriin, on päättynyt.

Suomalaisilla kryptovarapalvelun tarjoajilla voidaan edellä mainituista syistä alustavasti arvioida olevan varsin hyvät tekniset valmiudet ja edellytykset toteuttaa direktiiviehdotuksen niiltä

edellyttämät toimenpiteet. Valmiutta parantavat suomalaisten palveluntarjoajien olemassa olevat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen ja selvittämiseen liittyvät velvoitteet. Valmius käsittää sekä asiakkaista että asiakkaiden tapahtumista kerättävät ja säilytettävät tiedot.

Edellä kuvatusta valmiudesta huolimatta on oletettavaa, että direktiiviehdotus tulee toteutukseen joka tapauksessa aiheuttamaan niin Verohallinnolle kuin velvoitteen piiriin tuleville palveluntarjoajille kustannuksia ja hallinnollista taakkaa muun muassa tarvittavien järjestelmien ja menettelyiden kehittämisessä. Ehdotuksen aiheuttamia taloudellisia vaikutuksia ei ole vielä selvitetty.

5 Ehdotuksen suhde perusoikeuksiin

Komissio toteaa, että direktiiviehdotuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon etenkin Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet. Verohallinnoille toimitettavat tiedot on määritelty yleisen tietosuojasetuksen velvoitteiden, erityisesti tietojen minimoituperiaatteen, mukaisesti siten, että tietoja kerätään vain siinä määrin kuin on tarpeen, jotta voidaan havaita liian vähäiseen tietojen ilmoittamiseen ja ilmoittamatta jättämiseen liittyvät sääntöjenvastaisuudet.

6 Ahvenanmaan toimivalta

Asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

7 Ehdotuksen kansallinen käsittely ja käsittely Euroopan unionissa

Muistiolounnos direktiiviehdotuksesta on ollut 11.–13.1.2023 kirjallisessa menettelyssä EU-asioiden komitean alaisessa jaostossa EU9 (Verot).

Ehdotus esiteltiin 9.1.2023 neuvoston välittömän verotuksen työryhmässä.

Euroopan parlamentin talous- ja raha-asiainvaliokunta sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomitea eivät ole vielä antaneet asiassa lausuntojaan.

8 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa pyrkimyksiä lisätä verotusta koskevan virka-avun tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä kansainvälisellä ja unionin tasolla sekä parantaa jäsenvaltioiden kykyä havaita ja torjua veropetoksia, verovilppiä ja veronkiertoa. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että Verohallinnolle mahdollistetaan tarvittavat lainsäädännölliset ja teknologiset keinot, joilla se voi mahdollisimman automaattisesti kerätä kryptovarapalvelun tarjoajien tiedot verotuksen käyttöön. Direktiiviehdotus toteuttaisi näitä tavoitteita ja valtioneuvosto kannattaa ehdotusta.

Asian jatkovalmistelussa on arvioitava ehdotetun sääntelyn vaikutusta jäsenvaltioiden ja unionin kilpailukykyyn ja yritysten hallinnolliseen taakkaan. Jatkovalmistelussa on myös syytä selvittää tarkemmin ehdotetun sääntelyn teknisiä yksityiskohtia, mukaan lukien ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntien rahanmääräiset vähimmäissanktiot sekä kryptovarapalvelun tarjoajan mahdollinen velvollisuus ilmoittaa tietoja myös samassa jäsenvaltiossa asuvista kryptovarapalvelun käyttäjistä.